

Miks on oluline küber-
kiusamine puhul kopeerida
halvustava sisuga teated?

Siis saab neid vajadusel
kasutada hiljem tõendina
ning nii on lihtsam kiusajat
tuvastada

Mille kohta võiks seoses
internetikäitumisega
käia ütlus:
MIDA VÄHEM, SEDA PAREM

Näiteks isiklike andmete
avalikustamise kohta - mida
vähem enda kohta infot
avalikele saitidele üles
laadida, seda parem.
Vahel võib juhtuda, et sinu
usaldust võidakse kuritarvitada

Üks Madise Facebooki sõbralistis
olev poiss kommenteerib iga
päev tema pilte ja teateid.
Reeglina on kommentaarid
halvustavad või sisaldavad
roppusi.
Mida peaks Madis tegema?

Kutsub tolle poisi korrale või
lõpetab hoopis temaga suhtlemise,
kuid enne võiks Madis salvestada
need sõnumid ekraanipildina
ning rääkida loost vanematele.
Madis võiks pahasoovija
blokeerida.

13-aastane Raul pani nalja
pärast oma Facebooki
profiilipildiks foto endast
koos alkoholipudeligaga.
Mida negatiivset võib selline
tegu endaga kaasa tuua?

Rauli reputatsioon sõprade ja
avalikkuse silmis võib langeda,
postitus levib internetis
ja hakkab nö. oma
elu elama.

Mida peab tegema
küberkiusamine ohvriks
langenud inimene?

Rääkima inimesega,
keda ta usaldab –
lapsevanema, õpetajaga.
Abi saamiseks võib pöörduda
ka veebikonstaablite
poole (FBs) või helistada
lasteabi telefonile 116 111

Liis tahab avaldada
internetis
oma venna luuletuse.
Kas tohib seda teha?
Palun põhjenda!

Seda ei tohiks Liis teha.
Isikuandmete kaitse seaduse
järgi peab ta enne vennalt
või alaealise puhul -
vanemalt luba küsima.

Marika avastas,
et Facebooki on loodud
tema-nimeline lehekülg, kuhu
on laetud pildid temast, koos
õelate kommentaaridega.
Mida Marika peaks tegema?

Andma juhtumist teada
oma vanematele,
keskkonna haldajale.
Kindlasti aitab siin
veebikonstaabel!

Piret lisas oma Facebooki
sõbralisti tuttavaid, kuid
ka võõraid inimesi.
Millise reegli vastu
Piret eksis?

Sõprade nimekirja lisa
ainult inimesi, keda
sa ka väljaspool
internetikeskkonda tunnend.

Selgita, kuidas saad aru
järgnevast nõuandest,
seoses küberkiusamisega:
RÄÄGI –SALVESTA-BLOKEERI

Räägi kiusamisest vanema,
sõbra või õpetajaga;
salvesta kiusamistväljendav
kommentaar või pilt ekraani-
pildina; blokeeri kontakt, kes
halvustavaid sõnumeid
saadab. Vajadusel pöördu
veebikonstaabli või
politsei poole.

Kas väide on tõene või väär?
Põhjenda!
VASTA ALATI SIND
HÄIRIVATELE
VÕI HALVUSTAVATELE
E-KIRJADELE JA SÕNUMITELE

Väide on väär. Ära vasta kirjadele, sest vastamine võib kiusajat vaid julgustada edasi kiusama.

Räägi kirjadest oma vanematele või õpetajale!

Kas salasõna siim10
on turvaline?
Põhjenda!

See ei ole turvaline salasõna.
Turvaline parool sisaldab
suur- ja väiketähti,
sümboleid ja numbreid.
On vähemalt 8 tähemärki pikk.
Ei ole sinu nimi, sünniaeg
ega kodune aadress.

Kas järgmine väide on
tõene või väär? Põhjenda!
HOIA HÄIRIV
E-KIRI VÕI SÕNUM ALLES

Õige. Sellisel juhul saad
vajadusel hiljem tõestada,
et sind on kiusatud.

Sa soovid veebisõbraga
päriselus kohtuda.
Nimeta 2 reeglit,
mida peaksid selle juures
järgima!

Kohtumine peaks leidma
aset avalikus kohas;
kohtumisest räägi
enne ka oma lähedastele;
kohtumisele võiksid minna
koos 2-3 sõbraga

Selgita, kuidas saad aru
järgnevast väljendist –
INTERNETIL ON MÄLU!

Kõik internetti postitatu /
üles laetud materjalid jääb
sinna pikaks ajaks alles ning
võib tulevikus inimese elu ja
karjääri mõjutada.

Nimeta 3 võimalust,
kuidas muuta oma
arvuti ja enda käitumine
internetis turvalisemaks

Näiteks: paigalda arvutisse
viirustõrjetarkvara; kasuta
tule müüri; ära lae alla
tundmatuid faile; ei vasta
tundmatutele kirjadele; kasuta
turvalist parooli, muuda parooli
aeg-ajalt; ära jaga oma isiku-
andmeid; logi välja kesk-
kondadest; kasuta ID-kaarti!

Miks on tarvilik enne
mõelda, kui midagi
interneti postitada?

Internet on avalik koht ja
kõik su postitused on
kättesaadavad ja leitavad.
Internetist on väga
keeruline midagi lõplikult
ära kustutada.

Kuidas olla kindel, et info,
mida soovid internetist
oma referaadis kasutada,
on tõene?

Võrdlen infot vähemalt 3
erineva allikaga ja kui see
info kattub, alles siis
kasutan seda oma koolitöös.
Kontrollin veebilehe turvalisust.
Küsin nõu vanematelt
ja õpetajatelt.